

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.857/2021/4.

A Fővárosi Ítéltábla az Ábrahám Dániel Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe.; ügyintéző: dr. Ábrahám Dániel Péter ügyvéd) által képviselt **felperes** (felperes címe.) felperesnek – a dr. Tímár Anikó legfőbb ügyészségi ügyész által képviselt **Legfőbb Ügyészség** (1055 Budapest, Makró utca 16.) alperes ellen **ügyészségi jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 23. napján meghozott 66.P.20.877/2020/24-I. számú ítélete ellen a felperes 25. sorszámon előterjesztett és 27. sorszámon megindokolt fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.968.750 forint vagyoni, valamint 1.968.750 forint nem vagyoni kártérítés, összesen 3.937.500 forint és ennek 2013. augusztus 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére. Érvényesíteni kívánt jogként a Ptk. 339. § (1) bekezdését és 349. § (1), (3) bekezdését jelölte meg.

[2] Az érvényesített jog ténybeli alapjaként előadta, hogy 2013. május 25. napján tett, majd kiegészített feljelentése alapján indult büntetőeljárásban a Veszprémi Rendőrkapitányság a 19010/910-13/2013.bü. számú határozatával a nyomozást megszüntette. A határozattal szemben előterjesztett panaszát a Veszprémi Járási Ügyészség 2013. augusztus 14. napján kelt B.2471/2013/4-I. számú határozatával elutasította.

[3] Az alperes jogellenes magatartását abban jelölte meg, hogy határozata meghozatalakor a felperes panaszában foglaltak ellenére nem értékelte a feljelentés tárgyát képező egyes bűncselekmények gyanúját alátámasztó bizonyítékokat, e tárgyban nem tett semmilyen megállapítást. Továbbá határozatában alaptalanul hivatkozott arra, hogy a szomszédjával szembeni jogvita kizárólag polgári jogvita. A feljelentésében részletezett csalás, magánokirat-hamisítás és okirattal visszaélés körében az ügyészségi határozat semmiféle indokolást nem tartalmaz. Emellett a nyomozó hatóságok az alaptalan birtokvédelmi kérelmével összefüggésben előterjesztett feljelentés tárgyában nem folytattak le vizsgálatot, a bűncselekmény gyanúját alátámasztó bizonyítékokat nem értékelték, ezzel elmulasztották a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 164.§ (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüket. Előadta, az ügy elintézési módját sérelmezi, hogy az általa előadottak tekintetében csak formális vizsgálat indult, az ügyészség tételesen és egyediesítve nem reagált a panaszában felsoroltakra. Ez pedig kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés, mely az alperes kártérítési felelősségét megalapozza.

[4] Az okozati összefüggés körében állította, hogy vagyoni és nem vagyoni kára az ügyészség panaszt elutasító határozatával okozati összefüggésben keletkezett. Az alperes jogellenes magatartása miatt ugyanis számos eljárást kellett indítania, mely mellett a munkáját nem tudta ellátni, ezért átmenetileg annak feladására kényszerült, melyből jelentős vagyoni és nem vagyoni hátrány érte.

[5] Kárát az ügyészségi határozat 2013. augusztus 14-i meghozatalától 2014. június végéig, 10 és fél hónapra, havi 750.000 forintos munkabér negyedével számítva 1.968.750 forint jövedelemkiesésben jelölte meg. A nem vagyoni kártérítés iránti igényét a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére alapította, és arra hivatkozott, hogy életminősége jelentősen leromlott, mivel a jogi eljárások miatt rengeteg időt nem tudott a családjával, gyermekeivel, munkájával, tanulmányával, hobbijával, kultúra és szórakozás iránti igénye kielégítésével tölteni.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[7] Kiemelte, hogy a nyomozás és a nyomozás felügyelet nem azonos tevékenység. Az ügyészség a felperes által kezdeményezett büntetőeljárás során a nyomozás felügyeleti tevékenységét a Be. 28. § (4) bekezdése, az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (Ütv.) 2. § (1) bekezdés b) pontja és a 11/2003. (ÜK. 7.) LÜ. utasítás 36. § (2) bekezdésében foglaltakat betartva, törvényesen látta el. A felperes panaszát – az ügyészségi határozat indokolása szerint is – a nyomozati iratok és a felperes által csatolt iratok áttanulmányozását követően, valamennyi iratot értékelve utasította el, és a felperest is meghallgatta. Az alperesnek azonban nincs olyan kötelezettsége, hogy valónak fogadja el a felperes által előadott tényeket, ahogy olyan sem, hogy elfogadja a felperes jogi álláspontját. Az alperes

kötelezettsége az Ütv. 5. § (1) és (4) bekezdése alapján a kérelem elbírálására terjedt ki, melynek eleget tett. Önmagában az, hogy a felperes álláspontját nem osztotta, kártérítésre nem ad alapot. Hivatkozott arra is, hogy a panaszt elbíráló határozat 5. pontjában megemlítette a feljelentés tárgyát képező cselekményeket, így nyilvánvalóan értékelte az ezzel kapcsolatosan előadottakat. Kiemelte, csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét. A felperes a polgári bíróságtól igényli a büntetőeljárásban hozott határozatok, az egyes büntetőeljárási cselekmények felülvizsgálatát, holott ez nem tartozik a polgári bíróság hatáskörébe, a bíróság feladata nem a sérelmezett büntetőjogi döntések érdemi felülbírlata. Az ügyész szabad mérlegelésére tartozik, hogy a rendelkezésre álló tényeket, adatokat miként értékeli, abból milyen következtetéseket von le, melyet a polgári per bírósága nem mérlegelhet felül. Mindezek okán sem az alperes jogellenes mulasztása, sem az okozati összefüggés nem áll fenn, a kártérítés mértéke pedig eltűzött.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és megállapította, hogy a le nem rótt 236.250 forint kereseti illetéket az állam viseli.

[9] Ítélete indokolásában megállapította, hogy az alperes ügyészi szerve a nyomozást megszüntető határozat elleni panasz elutasítása során közhatalmi feladatot ellátó szervként, közhatalmi tevékenységének gyakorlása során járt el. Mivel a panaszt elutasító határozattal szemben további jogorvoslatnak nem volt helye, ezért elsőként azt vizsgálta, hogy az ügyészség eljárása a felperes által előadott okokból jogszabálysértő volt-e. Kiemelte, a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. A polgári bíróság a kártérítési perben azt vizsgálhatja, hogy az adott cselekmény, azaz a panasz elutasítása során az alperes döntése kirívóan okszerűtlen, iratellenes, vagy visszaélésszerű volt-e. Egyéb esetben a határozat nem jogellenes, mivel a Be. 199. § (1) bekezdésének a)-b) pontjai az ügyész mérlegelésére bízák, hogy a panasz elbírálása során milyen tartalmú döntést hoz. Hangsúlyozta azt is, a Be. 164. § (1) és (2) bekezdése a nyomozásra irányadó, azonban a nyomozást nem az ügyészség, hanem a Veszprémi Rendőrkapitányság végezte, az ügyészség a nyomozás feletti felügyeletet látta el. Ebből arra következtetett, hogy a nyomozás során esetlegesen elkövetett mulasztások csak annyiban eshetnek az alperes terhére, amennyiben azt az ügyészségnek a panasz elbírálása során észlelnie kellett volna. Nyomozási feladata az ügyészségnek nem volt, ezért annak megsértése is kizárt, a nyomozó hatóság esetleges mulasztásaiért az alperes nem tartozik felelősséggel.

[10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2013. június 28-án benyújtott feljelentés kiegészítésében megjelölt bűncselekmények a panaszt elutasító határozat 5. pontjában szerepelnek, ezért az ügyészség a panasz elbírálásakor a beadványban foglaltakat is figyelembe vette, az abban foglaltakra tekintettel vizsgálta felül a nyomozó hatóság munkáját. Erre irányadó jogszabályi kötelezettség hiányában nem sértett jogszabályt az ügyészség akkor sem, amikor a panaszt elutasító határozatában a felperes által megjelölt minden egyes bűncselekményre nem külön-külön, hanem összefoglaló megállapítást tett. Olyan kötelezettsége sem volt, hogy az alaptalan birtokvédelmi eljárás nyomán vizsgálatot folytasson le. Hangsúlyozta, az ügyészség a panasz elbírálása során nincs kötve a feljelentő által megjelölt jogi minősítéshez, feladata a nyomozó hatóság eljárásának törvényességi vizsgálata, a döntéshozatal és annak megindokolása volt. A Be. 169. § (3) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségnek az ügyészség határozata megfelel. Azzal, hogy a felperes a

határozat egyes megállapításait alaptalannak, csúsztatásnak tartja, vagy azt hiányosnak állítja, valójában az ügyészség érdemi döntését, a panasz elutasítását támadja, mert azt nem tudja elfogadni. A kártérítésre irányuló polgári perben azonban a bíróság a büntetőeljárásban hozott döntés szakmai megalapozottságát nem bírálhatja felül. A döntés nem volt kirívóan okszerűtlen, iratellenes, vagy visszaélésszerű, és azt sem lehet megállapítani, hogy a vizsgálat csupán formai lett volna. Ezzel szemben a határozat indokolásában az ügyészség részletesen kitért a felperes által megjelölt igen jelentős számú bűncselekményre. Ebből arra a következtetésre jutott, hogy az ügyészség tartalmi felülvizsgálatot végzett. Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a csalással összefüggésben a határozat nem tartalmaz indokolást. A felperes feljelentésében ugyanis a szomszéd kerti tető engedélyezésével kapcsolatos különféle magatartásait sérelmezte, márpedig a magatartás értékelésével a határozat indokolása 1. és 5. pontja is foglalkozik. Emellett a csalás miatt a felperes pótmagánváddal is élt eredménytelenül. Mindezek okán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ügyészség a nyomozást megszüntető határozat elleni panasz elbírálása során a Be. megjelölt rendelkezéseinek eleget tett, a panasz elbírálására irányuló kötelezettségét teljesítette, és a panaszt elutasító határozat indokolása is megfelel a jogszabályok előírásainak. Jogellenes magatartás hiányában pedig nincs kártérítési felelősség, ezért az egyéb tényállási elemek vizsgálata is szükségtelen volt. Ugyanakkor utalt arra is, hogy az alperesnek felrótt mulasztás és a szomszéd ezt követő magatartásai, a felperes által indított eljárások és ezáltal az állított kár között semmilyen okozati összefüggés nincs. Mindezek okán a felperes alaptalan keresetét elutasította.

[11] A Pp. 3. § (4) bekezdése alapján – mint szükségtelent – mellőzte a felperesnek a nyomozó hatóság és ügyészség részéről eljáró személyek tanúkénti meghallgatása iránti indítványát. A felperes házastársának meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt is mellőzte, mivel a jogalap hiánya miatt a nem vagyoni kárigény vizsgálata szükségtelen volt. Emellett a 19-1. sorszámú idéző végzésében a bizonyítási indítvány mellözése terhével hívta fel a felperest a tanú előállítására, melynek a felperes nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróság az előzetesen kilátásba helyezett jogkövetkezményt alkalmazta a Pp. 141. § (6) bekezdése alapján.

[12] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és keresete teljesítését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

[13] Fellebbezése indokolásában szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytelen következtetést vont le, döntése téves és megalapozatlan. Előadta, hogy az alperes jogellenes magatartásának továbbra is a Be. 164. § (2) bekezdését tartja. Hangsúlyozta, nem a nyomozást megszüntető határozat elleni panasz elutasításának tényét sérelmezte, hanem a panasz elutasításának a mikéntjét, amely ugyan beletartozik a Be. 169. § (3) bekezdésébe, de alapvetően a Be. 164. § (2) bekezdését érinti, mivel az ügyészség a panasz alapján dönthet arról, hogy a nyomozást folytatja-e, azaz szükséges-e a tényállás további felderítése. A határozat indokolásának tartalma már ki kell terjedjen az előterjesztett panaszra és az előadott tényekre. Álláspontja szerint nem helytálló az elsőfokú bíróság azon hivatkozása, miszerint a birtokper ténye megerősíti az ügy polgári jogi jellegét. Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy pótmagánváddal élhetett és élt is, mivel a csalás és magánokirat-hamisítás körében ez a lehetősége nem állt fenn, csak a zaklatás és a gépkocsival

veszélyeztetés tekintetében. Mindezek okán tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a panasz elutasításának a tényébe nem tudott belenyugodni, és ezért indította a jelen pert. Az ügyészség a tárgyi esetben nem töltötte be a nyomozati kontroll szerepét, önmagában már ez a körülmény okot ad az alperesi jogsértés kirívó jellegének megállapítására. Amennyiben az alperesi nyomozó hatóság jogszerűen járt volna el, és a szomszédja jogellenes magatartásait időben sikerül feltárni, nem indult volna el az eljárás „cunami”, ezért a jogellenes magatartás miatt elszenvedett egyéni érdeksérelme alapozza meg a jogellenesség kirívó voltát. Nem osztotta az elsőfokú bíróság okozati összefüggés tekintetében kifejtett álláspontját sem. Az alperes ugyanis megfelelő eljárásával elejét vehette volna az ügy elhúzódásának, az a polgári peres eljárásban is felhasználható lett volna, és nem kellene az észszerűséget meghaladó tartamban perben állnia egy egyszerű megítélési ügyben.

[14] A hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogalap hiányában nem vett fel bizonyítást az alperesi jogsértés kirívóságára, és a nem vagyoni kár mértékét sem vizsgálta. Ha a másodfokú bíróság a fellebbezésének helyt ad, a másodfokú eljárás keretei az elvégzendő bizonyítás lefolytatására túl szűkek lehetnek, ezért az elsőfokú eljárás megismétlésére van szükség. Álláspontja szerint hatályon kívül helyezés körében kell figyelembe venni a házastársa tanúvallomásának jogszerűtlen mellőzését is. Házastársa idézése ugyanis nem volt szabályszerű, mivel legfeljebb a felperes maga lehetne olyan helyzetben, hogy az előállítást vállalja, így közvetlenül neki kellett volna az idézést küldeni ahhoz, hogy az elsőfokú bíróság a tanú meghallgatását utóbb szabályszerűen mellőzhesse.

[15] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[16] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból okszerű jogi következtetéssel, megalapozottan utasította el a keresetet, és egyértelműen állást foglalt a felperes fellebbezésében előadott kifogásairól is. Helytálló indokát adta annak is, hogy miért nem folytatott le további bizonyítást, és miért mellőzte a felperes házastársának tanúkénti meghallgatását.

[17] A fellebbezés nem alapos.

[18] A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet teljes egészében történő megváltoztatására és keresete teljesítésére irányult, ezért az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése.

[19] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével is egyetértett, annak jogi indokait is osztotta, ezért az abban foglaltakra a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján – annak szükségtelen megismétlése nélkül – csupán visszautal, és kizárólag a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel emeli ki a következőket.

[20] A felperes keresetében a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 349. §-a alapján érvényesített kártérítési igényt az alperessel szemben. Az alperes és a felperes között polgári jogi jogviszony nem állt fenn, az alperes intézkedése közhatalmi jellegű jogviszonyt teremtett a felek között. A felperes és az alperes között kizárólag akkor keletkezhettek a Ptk. szerinti jogok és kötelezettségek, amennyiben az alperes intézkedése a felperesnek kárt okoz, miután a károkozás mint jogi tény hozza létre a Ptk. 349. §-a szerinti kárkötelmet a felek között. A kárkötelelem pedig akkor áll fenn, ha megállapítható, hogy az alperes olyan magatartást fejtett ki, amely egyrészt a rá irányadó közjogi jellegű jogszabályokba ütközik, azaz jogellenes; másrészt felróható, azaz kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési hibát jelent; ezenfelül a magatartással okozati összefüggésben a felperesnek bizonyosan merült fel kára; továbbá az ilyen módon bekövetkezett kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható. Bármelyik feltétel hiányában az alperes kártérítési felelőssége sem állapítható meg.

[21] Amennyiben az alperes kifogásolt magatartása nem ütközik az arra irányadó közjogi jellegű jogszabályokba, úgy magatartása jogszerű, és az alperesnek semmilyen helytállási kötelezettsége nincs, mivel kártérítési felelőssége jogellenes magatartás hiányában fel sem merülhet. Ez esetben pedig a kárkötelelem további feltételei fennálltát sem kell vizsgálni.

[22] A felperes keresetét arra alapította, hogy az alperes panaszt elutasító határozatával okozati összefüggésben érte az általa állított kár és nem vagyoni hátrány. Fellebbezésében pedig kifejezetten azt adta elő, hogy a perben nem a nyomozást megszüntető határozat elleni panasz elutasításának tényét sérelmezte, hanem az elutasítás mikéntjét. Mindez pedig azt jelenti, hogy a felperes maga sem tette vitássá a károkozóként megjelölt alperesi döntés – a panaszt elutasító határozat – jogszerűségét, ezért az alperes határozatával jogellenes magatartást nem tanúsított. Ennek hiányában pedig kártérítési felelőssége sem áll fenn.

[23] Mindezekén túl a másodfokú bíróság utal arra is, hogy a nem vagyoni kártérítési igény jogalapja – ahogy arra az Alkotmánybíróság már a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában rámutatott – valamely személyiségi jog megsértése, azaz nem vagyoni kártérítés csak személyiségi jog megsértéséért jár. A felperes azonban a megsértett személyiségi jogát nem jelölte meg, csupán arra hivatkozott keresetlevelében, hogy az alperes a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmével okozott számára nem vagyoni hátrányt. A tisztességes eljáráshoz való jog azonban nem személyiségi jog, hanem az Alaptörvényben és az egyes eljárási törvényekben deklarált alapjog, ezért megsértése esetén nem vagyoni kártérítés sem követelhető.

[24] A felperes hatályon kívül helyezés iránti másodlagos fellebbezési kérelme is alaptalan volt, mivel az elsőfokú eljárásban nem került sor olyan, az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésre, amely miatt a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése szükséges. A kereset jogalapjának hiányában ugyanis a további tanúbizonyítás lefolytatása

sem vezethetett a kereset teljesítéséhez, ezért azt az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján megalapozottan mellőzte.

[25] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[26] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban az alperes perköltséget nem igényelt, ezért a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján az ítéltábla nem kötelezte a felperest másodfokú perköltség megfizetésére. A le nem rótt 315.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a felperes teljes személyes költségmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2022. március 29.

dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

dr. Szentpáli Judit s. k.
k.

előadó bíró

dr. Szabó Csilla s.

bíró